

Galatalaiskirje

Ville Auvinen 16.9.2014

1. Johdanto

Apostoli Paavali kirjoittaa kirjeensä Galatian seurakunnille (huom! monikko). Galatialla voidaan tarkoittaa joko sen nimistä maakuntaa tai laajempaa Rooman provinssia. Jos Paavali tarkoittaa Rooman provinssia, voisivat seurakunnat, joille kirje on kirjoitettu olla mm. Pisidian Antiokia (Ap. t. 13:14–51), Lykaonian Ikonion (Ap. t. 14:51–14:5), Lystra (Ap. t. 14:6–19) ja Derbe (Ap. t. 14:20–23) sekä Pisidian Pamfylia (Ap. t. 14:24–25), joissa apostoli kävi ensimmäisellä lähetysmatkallaan. Apostolien teot kertoo Paavalin ensimmäisen lähetysmatkan jälkeen järjestetystä apostolien kokouksesta v. 49, jossa päätettiin siitä, mitä pakanuudesta kristityiksi kääntyneiden tulisi suhtautua Mooseksen lakiin. Galatalaiskirjeessä viitataan kyseiseen kokoukseen (Gal. 2:1–10), joten se on kirjoitettu kokouksen jälkeen, ilmeisesti 50-luvun alussa.

Paavalin jälkeen seurakuntiin on tullut juutalaiskristittyjä opettajia, jotka edellyttävät kristittyjen sitoutuvan Mooseksen lain keskeisiin säädöksiin, erityisesti ympärileikkaukseen ja joihinkin juhlakalenteriin liittyviin määräyksiin. Tämä on saanut seurakuntalaiset hämmennyksiin. Kirje on Paavalin voimakas kannanotto laista vapaan evankeliumin puolesta ja uusien opettajien evankeliumin tulkintaa vastaan.

2. Gal. 1:1–5

Kirjeen alku noudattaa perinteisen kirjeen kaavaa, jossa kirjoittaja ensin esittelee itsensä (*superscriptio*), sitten mainitsee kirjeen vastaanottajat (*adscriptio*), ja sen jälkeen tervehtii kirjeen vastaanottajia (*salutatio*).

Jo *superscriptio* antaa ymmärtää jotain Paavalin ja hänen jälkeensä tulleiden opettajien välisestä jännitteestä. Paavali korostaa erityisen vahvasti apostoliuttaan ja sitä, että hän on saanut virkansa suoraan Jeesukselta Kristukselta ja Isältä Jumalalta. Uudet opettajat ovat ilmeisesti asettaneet Paavalin auktoriteetin kyseenalaiseksi ja katsoneet hänen olevan riippuvainen Jerusalemin apostoleista. Jatkossa Paavali vielä tarkemmin kuvaa oman apostolin virkansa perusteita ja riippumattomuuttaan muista apostoleista.

Adscriptio on hyvin lyhyt, alkukielellä vain ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας. (Käännöksen sanaa ”tervehdin” ei ole alkukielessä.) Esim. 1. Tess *adscriptiossa* Paavali sanoo seurakunnan olevan Isässä Jumalassa, ja 1. Kor. hän sanoo seurakunnan olevan Jumalan seurakunta, ja nimittää kirjeen vastaanottajia Kristuksessa pyhitetyiksi ja valituiksi pyhiksi. Galatalaiskirjeestä tällaiset määrittelyt puuttuvat, mikä antaa jo vihjeen siitä, että kirjeen sävy ei ole kovin positiivinen.

Salutatio on kuitenkin tavanomainen. Seurakunnalle toivotetaan armoa ja rauhaa. Rauhan toivottaminen oli tavanomaista juutalaisille kirjeille (*shalom*). Kreikkalaiset taas toivottivat iloa (χαρῆν), mutta sen sijaan Paavali toivottaa samalta kuulostavalla sanalla armoa (χαρίς). *Salutatio* laajenee lyhyeksi Jeesuksen pelastusteen kuvaukseksi (sovitusuhri ja vapaaksi lunastaminen) ja päättyy *doksologiaan*.

3. Gal. 1:6–10

Tervehdyksen jälkeen hellenistisessä kirjemallissa seuraa usein kiitos. Paavalin kirjeissä normaalisti sitä vastaa kiitosrukous vastaanottajien puolesta. Esim. 1. Korinttilaiskirjeessä Paavali kirjoittaa: ”Minä kiitän aina teidän tähtenne Jumalaani siitä armosta, joka teille on annettu Kristuksessa Jeesuksessa. . . ” (1. Kor. 1:4), vaikka kirjeen jatkosta käy ilmi, että seurakunnan elämässä oli myös paljon moittimisen aihetta. Galatalaiskirjeen vastaanottajat ehkä odottivat tässä kohdassa vastaavia kiitossanoja, kun kirje luettiin seurakunnassa ääneen, mutta sen sijaan Paavali kirjoittaa: ”Olen hämmästynyt, kun te näin pian olette luopumassa hänestä, joka on armossaan kutsunut teidät, ja olette siirtymässä toisenlaiseen evankeliumiin” (Gal. 1:6). Tässäkin Paavali seuraa kreikkalaista kirjemallia. Tähän tapaan (”Olen hämmästynyt . . .”) kirjoitettiin sellaiselle, joka ei ollut vastannut edelliseen kirjeeseen.

Seurakuntaan tulleet opettajat olivat ehkä sanoneet, että Paavalinkin julistama evankeliumi oli aivan hyvää alkeisopetusta, mutta nyt pitäisi päästä eteenpäin syvällisempään evankeliumin tuntemiseen. Paavali korostaa, ettei ole mitään muuta evankeliumia kuin se, jonka galatalaiset olivat alussa uskoneet. Kaikki muunlainen ”evankeliumi” ja sellaisen julistajat ovat kirottuja. Kova sana, jonka Paavali vielä toistaa korostaakseen sitä.

4. Gal. 1:11–24

Nyt Paavali kuvaa tarkemmin apostolin kutsumuksensa perusteita. Keskeistä on hänen Damaskon tiellä saamansa ylösnousseen ilmestys. Siinä Paavali sai kutsun apostoliksi, ja siinä hän myös sai vastaanottaa sen evankeliumin, jota hänen oli julistettava pakanoilta.

Paavali vielä kuvaa tietään innokkaasta juutalaisnuoresta kristityksi (vrt. Fil. 3:5–6). Osoitus Paavalin omistautumisesta juutalaisuuteen oli erityisesti hänen kiivautensa juutalaisen lain puolesta, joka tuli esiin mm. kristittyjen vainoamisena. Jumala oli kuitenkin valinnut hänet jo hänen äitinsä kohdusta (vrt. profeetta Jeremias; Jer. 1:5), ja oikeaan aikaan hän antoi Poikansa ilmestyä hänelle.

Paavali korostaa riippumattomuuttaan Jerusalemin apostoleista. Vaikka voisi tuntua luonnolliselta, että Paavali olisi kääntymisensä jälkeen mennyt Jerusalemiin keskustelemaan kirkon johtajien kanssa, hän sen sijaan meni Arabiaan. Arabia tarkoittanee Nabatealaisvaltakuntaa Kuolleenmeren itäpuolella nykyisen Jordanian alueella. Valtakunnan pääkaupunki oli Petra. On hyvin mahdollista, että Paavali kävi Petrassa ja aiheutti siellä levottomuutta, koska 2. Kor. 11:32–33 hän kertoo nabatealaiskuningas Aretaksen alaisen päällikön yrittäneen vangita hänet Damaskossa, ilmeisesti sen jälkeen kun hän oli palannut Arabiasta (Gal. 1:17).

Lopulta kolmen vuoden kuluttua kääntymyksestään Paavali meni tapaamaan Keefasta eli Pietaria, mutta ei saadaksesen häneltä oppia tai valtuutuksen vaan tutustuakseen häneen. Jerusalemissa Paavali jatkoi Syyriaan ja Kilikian kaksoisprovinssin alueelle, jolla sijaitsivat Paavalin kotikaupunki Tarsos, sekä Antiokia, josta tuli Paavalin pakanalähetystyön keskus.